Torsdag den 28. november 2019

P9_TA(2019)0080

EU's tiltrædelse af Istanbulkonventionen og andre foranstaltninger til bekæmpelse af kønsbaseret vold

Europa-Parlamentets beslutning af 28. november 2019 om EU's tiltrædelse af Istanbulkonventionen og andre foranstaltninger til bekæmpelse af kønsbaseret vold (2019/2855(RSP))

(2021/C 232/08)

Europa-Parlamentet,

— der henviser til traktaten om den Europæiske Union (TEU), traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) og Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder,

— der henviser til Europarådets konvention til forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet, som blev åbnet for undertegnelse den 11. maj 2011 (i det følgende benævnt »Istanbulkonventionen«),

— der henviser til Beijingerklæringen og den tilhørende handlingsplan, der blev vedtaget på den fjerde verdenskvindekonference den 15. september 1995, og til de efterfølgende slutdokumenter, som blev vedtaget på de ekstraordinære FN-samlinger Beijing+5 (2005), Beijing+15 (2010) og Beijing+20 (2015),

— der henviser til bestemmelserne i FN's retlige instrumenter på menneskerettighedsområdet, navnlig dem, der vedrører kvinders rettigheder,

— der henviser til forslag til Rådets afgørelse af 4. marts 2016 (COM(2016)0109),

— der henviser til Rådets afgørelse (EU) 2017/865 af 11. maj 2017 om undertegnelse på Den Europæiske Unions vegne af Europarådets konvention til forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet, for så vidt angår spørgsmål vedrørende retligt samarbejde i straffesager [1],

— der henviser til Rådets afgørelse (EU) 2017/866 af 11. maj 2017 om undertegnelse på Den Europæiske Unions vegne af Europarådets konvention til forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet, for så vidt angår asyl og nonrefoulement [2],

— der henviser til Wienerkonventionen om traktatretten af 23. maj 1969, særlig artikel 26 og 27,

— der henviser til den relevante retspraksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (ECHR),

— der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/29/EU af 25. oktober 2012 om minimumsstandarder for ofre for kriminalitet med hensyn til rettigheder, støtte og beskyttelse og om erstatning af Rådets rammeafgørelse 2001/220/RIA [3],

— der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/99/EU af 13. december 2011 om den europæiske beskyttelsesordre [4] og til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 606/2013 af 12. juni 2013 om gensidig anerkendelse af beskyttelsesforanstaltninger i civilretlige spørgsmål [5],

---

[1] EUT L 131 af 20.5.2017, s. 11.
[2] EUT L 131 af 20.5.2017, s. 13.
[3] EUT L 315 af 14.11.2012, s. 57.
[4] EUT L 338 af 21.12.2011, s. 2.
[5] EUT L 181 af 29.6.2013, s. 4.

— der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/36/EU af 5. april 2011 om forebyggelse og bekæmpelse af menneskehandel og beskyttelse af ofrene herfor, og om erstatning af Rådets rammeafgørelse 2002/629/RIA ([6]) og til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/93/EU af 13. december 2011 om bekæmpelse af seksuelt misbrug og seksuel udnyttelse af børn og børnepornografi og om erstatning af Rådets rammeafgørelse 2004/68/RIA ([7]),

— der henviser til Rådets direktiv 2006/54/EF af 5. juli 2006 om gennemførelse af princippet om lige muligheder for og ligebehandling af mænd og kvinder i forbindelse med beskæftigelse og erhverv ([8]) og Rådets direktiv 2004/113/EF af 13. december 2004 om gennemførelse af princippet om ligebehandling af mænd og kvinder i forbindelse med adgang til og levering af varer og tjenesteydelser ([9]), hvori chikane og seksuel chikane defineres og fordømmes,

— der henviser til sin beslutning af 4. april 2019 om indhentning af Domstolens udtalelse om foreneligheden med traktaterne af Den Europæiske Unions tiltrædelse af Europarådets konvention til forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet og om proceduren for denne tiltrædelse ([10]),

— der henviser til sin beslutning af 11. september 2018 om foranstaltninger til forebyggelse og bekæmpelse af mobning og seksuel chikane på arbejdspladsen, i det offentlige rum og i det politiske liv i EU ([11]),

— der henviser til sin beslutning af 26. oktober 2017 om bekæmpelse af seksuel chikane og seksuelle overgreb i EU ([12]),

— der henviser til sin beslutning af 12. september 2017 om forslag til Rådets afgørelse om Den Europæiske Unions indgåelse af Europarådets konvention til forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet (COM(2016)0109 — 2016/0062(NLE)) ([13]),

— der henviser til sin beslutning af 9. juni 2015 om EU's strategi for ligestilling mellem kvinder og mænd efter 2015 ([14]),

— der henviser til EU's retningslinjer af 8. december 2008 vedrørende vold mod kvinder og piger og bekæmpelse af alle former for diskrimination mod dem,

— der henviser til arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene af 3. december 2015 med titlen »Strategic engagement for gender equality 2016-2019« (strategisk indsats for ligestilling mellem kvinder og mænd 2016-2019) (SWD(2015)0278),

— der henviser til rapporten fra Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder (FRA) fra marts 2014 med titlen »Vold mod kvinder: en EU-undersøgelse«,

— der henviser til Venedigkommissionens udtalelse af 14. oktober 2019 om Armenien, om de konstitutionelle konsekvenser af ratificeringen af Europarådets konvention om forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet,

— der henviser til Rådets rammeafgørelse 2008/913/RIA af 28. november 2008 om bekæmpelse af visse former for og tilkendegivelser af racisme og fremmedhad ved hjælp af straffelovgivningen ([15]),

— der henviser til forretningsordenens artikel 132, stk. 2,

([6]) EUT L 101 af 15.4.2011, s. 1.
([7]) EUT L 335 af 17.12.2011, s. 1.
([8]) EUT L 204 af 26.7.2006, s. 23.
([9]) EUT L 373 af 21.12.2004, s. 37.
([10]) Vedtagne tekster, P8_TA(2019)0357.
([11]) Vedtagne tekster, P8_TA(2018)0331.
([12]) EUT C 346 af 27.9.2018, s. 192.
([13]) EUT C 337 af 20.9.2018, s. 167.
([14]) EUT C 407 af 4.11.2016, s. 2.
([15]) EUT L 328 af 6.12.2008, s. 55.

Torsdag den 28. november 2019

A. der henviser til, at ligestilling mellem kønnene er en central værdi for EU; der henviser til, at retten til ligebehandling og ikkeforskelsbehandling er en grundlæggende rettighed, der er nedfældet i traktaterne og i chartret for grundlæggende rettigheder, og bør respekteres fuldt ud;

B. der henviser til, at Det Europæiske Ligestillingsinstituts (EIGE's) kønsligestillingsindeks viser, at intet EU-land endnu har opnået lighed mellem kvinder og mænd fuldt ud; der henviser til, at elimineringen af kønsbaseret vold er en forudsætning for at nå dette mål;

C. der henviser til, at bekæmpelse af kønsbaseret vold er en af prioriteterne i EU's strategiske indsats for ligestilling mellem mænd og kvinder 2016-2019;

D. der henviser til, at udtrykket »vold mod kvinder«, jf. definitionen i Istanbulkonventionen, skal »forstås som en overtrædelse af menneskerettighederne og en form for diskrimination af kvinder og omfatter alle former for kønsbetinget vold, som medfører eller sandsynligvis medfører fysisk, seksuel, psykisk eller økonomisk overlast eller lidelse for kvinder, herunder trusler om sådanne handlinger, tvang eller vilkårlig frihedsberøvelse, hvad enten dette sker i den offentlige eller den private sfære«;

E. der henviser til, at begrebet kvindedrab i opfølgningsmekanismen i Belém do Pará-konventionen (MESECVI) blev defineret som »kvinders voldelige død baseret på køn, hvad enten det sker inden for familien, i et familieretligt partnerskab eller ethvert andet forhold mellem personer, eller det sker i samfundet og begås af en hvilken som helst person eller begås eller tolereres af staten eller dens aktører ved en direkte handling eller ved undladelse af at foretage en sådan ([16])«;

F. der henviser til, at det i Istanbulkonventionen foreskrives, at alle dens bestemmelser, navnlig foranstaltningerne til beskyttelse af ofres rettigheder, »skal sikres uden nogen form for diskrimination, det være sig på grund af biologisk køn, sociokulturelt køn, race, hudfarve, sprog, religion, politisk eller anden orientering, national eller social oprindelse, tilknytning til et nationalt mindretal, ejendom, fødsel, seksuel orientering, kønsidentitet, alder, sundhedstilstand, handicap, ægteskabelig status, indvandrer- eller flygtningestatus eller anden status«;

G. der henviser til, at vold mod kvinder og kønsbaseret vold, både fysisk og psykisk, er udbredt og berører kvinder på alle niveauer i samfundet uanset alder, uddannelse, indkomst, social stilling eller oprindelses- eller bopælsland;

H. der henviser til, at kønsbaseret vold både er årsag til og en konsekvens af strukturelle uligheder, som kvinder oplever i mange af livets forhold — på arbejdet og inden for sundhed, adgang til finansielle ressourcer, magt og viden samt personlig tidsforvaltning; der henviser til, at bekæmpelse af kønsbaseret vold kræver en forståelse af årsagerne dertil og de medvirkende faktorer;

I. der henviser til, at det i forsøget på at forklare udbredelsen af vold mod kvinder i vores samfund er vigtigt at anerkende strukturel eller institutionel vold, der kan karakteriseres som en underordning af kvinderne i det økonomiske, sociale og politiske liv;

J. der henviser til, at kvinderne i EU som følge af forskellig politik og lovgivning i de enkelte medlemsstater ikke nyder samme grad af beskyttelse mod kønsbaseret vold;

K. der henviser til, at retssystemerne ofte ikke yder tilstrækkelig støtte til kvinder; der henviser til, at offeret i mange tilfælde kan blive udsat for nedværdigende bemærkninger fra de retshåndhævende tjenestemænd eller befinder sig i en afhængighedssituation, som forværrer deres frygt for at anmelde volden;

L. der henviser til, at man i det nuværende årti er vidne til et synligt og organiseret angreb på globalt og europæisk plan mod ligestilling mellem kønnene og kvinders rettigheder, herunder seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder (SRSR);

([16]) https://www.oas.org/es/mesecvi/docs/DeclaracionFemicidio-EN.pdf

M. der henviser til, at FRA's undersøgelse fra 2014 viste, at en tredjedel af alle kvinder i Europa har været udsat for fysisk eller seksuel vold mindst én gang efter det fyldte 15. år, at 55 % af kvinderne har været udsat for en eller flere former for seksuel chikane, at 11 % har været udsat for chikane på internettet, at 1 ud af 20 (5 %) er blevet voldtaget, og at mere end en tiendedel har været udsat for seksuel vold med anvendelse af magt; der henviser til, at over halvdelen af alle kvindelige mordofre i mange medlemsstater dræbes af en samlivspartner, slægtning eller et familiemedlem; der henviser til, at ofrene kun i 14 % af tilfældene havde anmeldt de alvorligste tilfælde af partnervold mod dem til politiet, og at de alvorligste tilfælde af ikkepartnervold kun var blevet anmeldt i 13 % af tilfældene, hvilket viser en meget høj grad af underrapportering; der henviser til, at #metoo-bevægelsen i de seneste år har opfordret kvinder og piger til at anmelde tilfælde af overgreb, vold og chikane;

N. der henviser til, at moderne former for slaveri og menneskehandel, som hovedsageligt rammer kvinder, stadig forekommer i EU; der henviser til, at 71 % af alle ofre for menneskehandel på verdensplan er kvinder og piger, og at tre ud af fire af disse kvinder og piger bliver seksuelt udnyttet ([17]);

O. der henviser til, at cybervold og -chikane ofte har fysiske konsekvenser og skaber en alvorlig risiko for at anspore til en sådan vold ved at tilskynde internetbrugere til at imitere den vold og chikane, de har læst om, og til at gå over til at foretage sådanne handlinger;

P. der henviser til, at visse grupper af kvinder og piger, f.eks. migrantkvinder, kvindelige flygtninge og asylansøgere, kvinder og piger med handicap, LBTI-kvinder og romakvinder, udsættes for mange forskellige og indbyrdes forbundne former for forskelsbehandling og derfor sættes i en endnu mere udsat situation med risiko for kønsbaseret vold og hindres i at få adgang til retfærdighed og støtte- og beskyttelsestjenester samt i at nyde godt af deres grundlæggende rettigheder;

Q. der henviser til, at kvinder, der er ofre for kønsbestemt vold, og deres børn ofte kræver særlig støtte og beskyttelse på grund af den store risiko for gentagen viktimisering, intimidering og gengældelse, der er forbundet med denne form for vold;

R. der henviser til, at kønsbaseret vold undergraver menneskerettighederne, den sociale stabilitet og sikkerhed, folkesundheden, kvinders uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder samt børns og lokalsamfunds trivsel og udviklingsmuligheder;

S. der henviser til, at udsættelse for fysisk, seksuel eller psykisk vold og fysiske, seksuelle eller psykiske overgreb har en alvorlig indvirkning på ofrene og kan påføre dem varig fysisk, seksuel, følelsesmæssig eller psykisk overlast eller varige økonomiske og finansielle skader;

T. der henviser til, at der stadig forekommer straffrihed for gerningsmænd til forbrydelser mod kvinder, og at dette bør ophøre gennem sikring af, at gerningsmændene retsforfølges, og at kvinder og piger, der har overlevet vold, får behørig støtte og anerkendelse fra retssystemet; der henviser til, at det er af afgørende betydning at tilbyde kurser til tjenesteydere, der bekæmper vold mod kvinder, såsom retshåndhævende tjenestemænd, dommere eller politiske beslutningstagere;

U. der henviser til, at EU i samarbejde med medlemsstaterne bør træffe alle nødvendige foranstaltninger til at fremme og beskytte kvinders og pigers ret til at leve uden vold i såvel den offentlige som den private sfære;

V. der henviser til, at Istanbulkonventionen efter otte år efter dens godkendelse endnu ikke er ratificeret af alle medlemsstater eller af EU;

1. fordømmer alle former for kønsbaseret vold og beklager dybt, at kvinder og piger fortsat udsættes for psykisk, fysisk, seksuel og økonomisk vold, herunder vold i hjemmet, seksuel chikane, cybervold, stalking, voldtægt, tidlige og tvungne ægteskaber, kvindelig kønslemlæstelse, forbrydelser begået under betegnelsen »ære«, tvungen abort, tvangssterilisation, seksuel udnyttelse og menneskehandel samt andre former for vold, der udgør en alvorlig krænkelse af deres menneskerettigheder og værdighed; er dybt bekymret over fænomenet kvindedrab i Europa, som er den mest ekstreme form for vold mod kvinder;

([17]) https://www.un.org/en/events/endviolenceday/

Torsdag den 28. november 2019

2. opfordrer Rådet til snarest muligt at foretage EU's ratificering af Istanbulkonventionen baseret på en bred tiltrædelse uden begrænsninger og til at slå til lyd for, at den ratificeres af alle medlemsstater; opfordrer Rådet og Kommissionen til at sikre fuld integration af konventionen i EU's lovgivningsmæssige og politiske rammer; minder om, at EU's tiltrædelse af Istanbulkonventionen ikke fritager medlemsstaterne fra at ratificere konventionen på nationalt plan; opfordrer medlemsstaterne til at fremskynde forhandlingerne om ratificeringen og gennemførelsen af Istanbulkonventionen og opfordrer navnlig Bulgarien, Den Tjekkiste Republik, Ungarn, Letland, Litauen, Slovakiet og Det Forenede Kongerige, der har undertegnet, men ikke ratificeret konventionen, til at gøre dette hurtigst muligt;

3. fordømmer på det kraftigste forsøgene i visse medlemsstater på at ophæve allerede trufne foranstaltninger til gennemførelse af Istanbulkonventionen og bekæmpelse af vold mod kvinder;

4. opfordrer medlemsstaterne til at sikre en ordentlig gennemførelse og håndhævelse af konventionen og til at afsætte tilstrækkelige økonomiske og menneskelige ressourcer til forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og kønsbaseret vold og til beskyttelse af ofrene; opfordrer indtrængende medlemsstaterne til at tage hensyn til henstillingerne fra Europarådets ekspertgruppe vedrørende indsatsen mod vold mod kvinder og vold i hjemmet (GREVIO) og forbedre deres lovgivning for i højere grad at bringe den i overensstemmelse med bestemmelserne i Istanbulkonventionen;

5. understreger, at Istanbulkonventionen fortsat er den internationale standard og det centrale redskab til at udrydde plagen med kønsbaseret vold ved at følge en holistisk, sammenhængende og koordineret tilgang, der sætter ofrenes rettigheder i centrum, ved at håndtere spørgsmålet om vold mod kvinder og piger og kønsbaseret vold, herunder vold i hjemmet, ud fra en bred vifte af perspektiver, ved at tilvejebringe foranstaltninger såsom forebyggelse af vold, bekæmpelse af forskelsbehandling, bekæmpelse af straffrihed ved hjælp af strafferetlige foranstaltninger, gennem beskyttelse af og støtte til ofre, beskyttelse af børn, beskyttelse af kvindelige asylsøgere og flygtninge, ved at indføre risikovurderingsprocedurer og risikoestimering og bedre dataindsamling samt gennem bevidstgørelseskampagner eller -programmer, herunder i samarbejde med nationale menneskerettigheds- og ligestillingsorganer, civilsamfundet og NGO'er;

6. fordømmer angrebene på og kampagnerne mod Istanbulkonventionen baseret på en bevidst fejlfortolkning og falsk fremstilling af dens indhold over for offentligheden;

7. fastholder på det kraftigste, at nægtelse af seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder udgør en form for vold mod kvinder og piger, og understreger, at Menneskerettighedsdomstolen ved flere lejligheder har udtalt, at restriktive abortlove og manglende gennemførelse af dem krænker kvinders menneskerettigheder;

8. fremhæver, at bevidstgørelseskampagner om bekæmpelse af kønsstereotyper og patriarkalsk vold samt fremme af nultolerance over for chikane og kønsbaseret vold er grundlæggende redskaber til bekæmpelse af disse krænkelser af menneskerettighederne; mener, at bredere undervisningsstrategier baseret på ikkeforskelsbehandling er et vigtigt redskab til at forebygge alle former for vold, navnlig kønsbaseret vold, og særligt i teenageårene;

9. understreger, at foranstaltninger til bekæmpelse af kønsbaseret vold for at være mere effektive bør ledsages af foranstaltninger, der sigter mod at fremme selvstændiggørelse og økonomisk uafhængighed for kvinder, der er ofre for vold;

10. anmoder Kommissionen og medlemsstaterne om at sikre passende kønssensitiv uddannelse, kønssensitive procedurer og retningslinjer, som sætter ofrets rettigheder i centrum, for alle fagfolk, der beskæftiger sig med ofre for alle former for kønsbaseret vold, for at undgå forskelsbehandling, traumatisering eller reviktimisering i forbindelse med retslige, medicinske og politimæssige procedurer; opfordrer til disse forbedringer for at fremme anmeldelsesraten for sådanne forbrydelser;

11. minder om sin positive holdning til en specifik øremærkning af 193,6 mio. EUR til foranstaltninger til forebyggelse og bekæmpelse af alle former for kønsbaseret vold og fremme af en fuldstændig gennemførelse af Istanbulkonventionen under programmet for rettigheder og værdier og understreger vigtigheden af, at der også afsættes tilstrækkelige midler på medlemsstatsniveau;

12. gentager sin opfordring til Kommissionen om efter en konsekvensanalyse at revidere EU's rammeafgørelse om bekæmpelse af visse former for og tilkendegivelser af racisme og fremmedhad ved hjælp af gældende strafferet med henblik på at medtage tilskyndelse til had på grund af køn, seksuel orientering, kønsidentitet og kønskarakteristika;

13. opfordrer medlemsstaterne til at sikre en fuldstændig gennemførelse og håndhævelse af den relevante lovgivning, der allerede er i kraft;

14. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at forbedre tilgængeligheden og sammenligneligheden af opdelte kvalitetsprægede data om kønsbaseret vold gennem samarbejde med Eurostat, EIGE og FRA i overensstemmelse med konventionens forpligtelser vedrørende dataindsamling og forskning; opfordrer endnu en gang Kommissionen til at oprette et europæisk observationscenter for kønsbaseret vold med nøjagtige og sammenlignelige data (i lighed med EIGE's statslige observatorium for vold mod kvinder);

15. fremhæver betydningen af at indføre formelle procedurer for anmeldelse af seksuel chikane på arbejdspladsen og af målrettede uddannelses- og oplysningskampagner som et middel til at håndhæve princippet om værdighed på arbejdspladsen og gennemføre nultolerancestrategien som standard; mener, at EU-institutionerne bør gå foran med et godt eksempel i denne henseende;

16. opfordrer Europa-Parlamentets formand, Præsidiet og Parlamentets administration til at fortsætte arbejdet for at sikre, at Europa-Parlamentet er en arbejdsplads uden chikane og sexisme, og til at gennemføre følgende foranstaltninger i overensstemmelse med de krav, der blev vedtaget i beslutningen fra 2017 om bekæmpelse af seksuel chikane og seksuelle overgreb i EU: 1) bestille en ekstern revision af de to eksisterende chikanebekæmpelsesudvalg i Europa-Parlamentet og offentliggøre resultaterne heraf, 2) ændre sammensætningen af disse chikanebekæmpelsesorganer, således at der medtages eksterne juridiske, medicinske og terapeutiske eksperter med fuld stemmeret og 3) gennemføre obligatoriske kurser om respekt og værdighed på arbejdspladsen for alle MEP'er og alle kategorier af medarbejdere;

17. glæder sig over den nyvalgte kommissionsformands tilsagn om at gøre mere for at skride hårdt ind over for kønsbaseret vold, for at støtte ofrene bedre, for at gøre EU's tiltrædelse af Istanbulkonventionen til en prioritet for Kommissionen og for at udnytte de muligheder, som traktaten giver for at tilføje vold mod kvinder til kataloget over forbrydelser, der anerkendes som sådan af EU;

18. anmoder Kommissionen om at tilføje bekæmpelse af kønsbaseret vold som en prioritet i den næste europæiske ligestillingsstrategi ved at medtage passende politiske og lovgivningsmæssige og ikkelovgivningsmæssige foranstaltninger heri;

19. opfordrer Kommissionen til at forelægge en retsakt om forebyggelse og bekæmpelse af alle former for kønsbaseret vold, herunder vold mod kvinder og piger; forpligter sig i denne forbindelse til selv at undersøge alle potentielle foranstaltninger, bl.a. imod cybervold, ved at gøre brug af lovgivningsinitiativretten, som er nedfældet i artikel 225 i TEUF;

20. opfordrer Kommissionen og Rådet til at aktivere »passerellebestemmelsen« i artikel 83, stk. 1, i TEUF for at medtage vold mod kvinder og piger og andre former for kønsbaseret vold i kataloget over forbrydelser, der anerkendes som sådan af EU;

21. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet, Kommissionen, medlemsstaternes regeringer og Europarådets Parlamentariske Forsamling.